AZIENDA AVICOLA SANT'ANNA KATA INPS

# ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ GERHARD REISCHL της 31ης Ιανουαρίου 1978 *

*Κύριε Πρόεδρε,*
*Κύριοι δικαστές,*

Η ενάγουσα στην κύρια δίκη έχει στην Ιταλία εκμετάλλευση στην οποία παράγει αυγά και εκτρέφει πουλερικά. Εμπορεύεται τόσο τα αυγά όσο και τους νεοσσούς μιας ημέρας και τα πουλερικά προς σφαγή. Η εκμετάλλευση βρίσκεται σε έκταση τριών εκταρίων, τμήμα της οποίας ανήκει στην ενάγουσα στην κύρια δίκη, το δε άλλο τμήμα μισθώνεται από αυτήν· η έκταση αυτή καλλιεργείται εν μέρει, αλλά το προϊόν της καλλιέργειας αυτής δεν επαρκεί για τους σκοπούς της γεωργικής εκμεταλλεύσεως, ώστε πρέπει να αγοράζονται επιπλέον ζωοτροφές.

Κατά τους ισχυρισμούς της ενάγουσας στην κύρια δίκη, οι επιχειρήσεις του είδους αυτού θεωρούνται πάντοτε, όσον αφορά την κοινωνική ασφάλιση, ως γεωργικές εκμεταλλεύσεις, και αυτό προφανώς κατ' εφαρμογή του ορισμού που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2135 του CODICE CIVILE (ιταλικού αστικού κώδικα) του οποίου η δικαστική ερμηνεία — συγκεκριμένα όσον αφορά τις επιχειρήσεις όπως αυτήν για την οποία γίνεται λόγος εν προκειμένω — δεν είναι πάντως ομοιόμορφη. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως για τους εργαζομένους που απασχολούνται στην επιχείρηση αυτή καταβάλλονταν, προφανώς με μειωμένο συντελεστή εφαρμοζόμενο στη γεωργία, στο «SERVIZIO CONTRIBUTI AGRICOLI UNIFICATI», το οποίο εξάλλου θεωρεί τούτο ως πλήρως ορθό.

Αντίθετα, μετά τον εκσυγχρονισμό της εκμεταλλεύσεως, το ISTITUTO NAZIONALE DELLA PREVIDENZA SOCIALE απαίτησε να του καταβάλλονται οι εισφορές με τους υψηλότερους συντελεστές που εφαρμόζονταν στις βιομηχανικές επιχειρήσεις. Προέβαλε ότι η εκτροφή πουλερικών συνιστά εκτροφή κατά την έννοια του άρθρου 2135 του ιταλικού αστικού κώδικα όταν συνδέεται με την εκμετάλλευση του εδάφους, δηλαδή όταν συνιστά παρεπόμενη γεωργική εκμετάλλευση, όχι όμως όταν οι εν λόγω αναγκαίες ζωοτροφές αγοράζονται.

Η ενάγουσα στην κύρια δίκη προσέφυγε κατά του ISTITUTO NAZIONALE ενώπιον της δικαιοσύνης ζητώντας από το επιληφθέν δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι, όσον αφορά τις εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως, πρέπει να θεωρηθεί ως γεωργική εκμετάλλευση και ότι οι εισφορές αυτές πρέπει να καταβάλλονται στο «SERVIZIO CONTRIBUTI AGRICOLI». Σχετικά, στηρίζεται στον ιταλικό νόμο 419, της 3ης Μαΐου 1971, περί εφαρμογής των κοινοτικών κανονισμών 1619/68 (JO L 258 της 21.10.1968, σ. 1) και 95/69 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/004, σ. 63) περί εμπορίας των αυγών, κατά τους οποίους το αποφασιστικό κριτήριο είναι ο αριθμός των

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

απασχολούμενων προσώπων. Επί πλέον αναφέρεται σε γνωμοδότηση του ιταλικού Συμβουλίου της Επικρατείας, της 24ης Οκτωβρίου 1972, περί του καθεστώτος των εκτροφείων των ωοτόκων ορνίθων στο πλαίσιο της κοινωνικής ασφαλίσεως, κατά την οποία πρέπει να θεωρείται ως εκτροφείο κατά την έννοια του CODICE CIVILE το εκτροφείο ζώων γενικά, επομένως και το εκτροφείο πουλερικών. Θεωρεί ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι το ιταλικό Συμβούλιο της Επικρατείας, στη γνωμοδότησή του αυτή, αναφέρθηκε επίσης στο άρθρο 38 της Συνθήκης ΕΟΚ, καθώς και στο σχετικό πίνακα των γεωργικών προϊόντων. Πράγματι, θεωρεί επίσης ότι το ζήτημα αν υπάρχει ή όχι γεωργική εκμετάλλευση πρέπει να επιλυθεί, προς το συμφέρον της ενότητας της κοινής αγοράς, βάσει των ορισμών του κοινοτικού δικαίου και κυρίως με αναφορά σε ορισμένες κανονιστικές ρυθμίσεις του παραγώγου κοινοτικού δικαίου. Η ενάγουσα στην κύρια δίκη θεωρεί ότι η αποσαφήνιση του ζητήματος αυτού ενέχει μεγάλη σημασία όχι μόνο διότι είναι καθοριστική υπό την άποψη της υποχρέωσης καταβολής εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως, αλλά και επειδή αποτελεί προϋπόθεση για τη χορήγηση άλλων προνομίων (πλεονεκτημάτων), για παράδειγμα στο φορολογικό τομέα ή στον τομέα των επιδοτήσεων ή για πλεονεκτήματα που παρέχονται στις τραπεζικές πιστώσεις, στην τιμή των υγρών καυσίμων, στην τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας ή ακόμη για πλεονεκτήματα συνδεόμενα με την προστασία του περιβάλλοντος. Επομένως, ο επικρινόμενος χαρακτηρισμός έχει ουσιαστικότατη επίπτωση επί της ανταγωνιστικής θέσεως των επιχειρήσεων για τις οποίες γίνεται λόγος εν προκειμένω.

Αφού πληροφόρησε το «SERVIZIO CONTRIBUTI AGRICOLI UNIFICATI» για την ύπαρξη της διαφοράς, το δικαστήριο, με Διάταξη της 19ης Μαΐου 1977, ανέβαλε την έκδοση οριστικής αποφάσεως και ζήτησε από το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως.

Η Διάταξη περί παραπομπής έχει ως αντικείμενο την ερμηνεία του άρθρου 38, παράγραφοι 1, 3 και 4, της Συνθήκης ΕΟΚ, σε συνδυασμό με το παράρτημα ΙΙ της διάταξης αυτής (πίνακας προβλεπόμενος στο άρθρο 38 της Συνθήκης), του κανονισμού 70 της 14ης Ιουνίου 1966 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/001, σ. 207) όσον αφορά το ακόλουθο σημείο:

«Νοείται ως γεωργική εκμετάλλευση μια τεχνικοοικονομική μονάδα τοπικά καθορισμένη, που έχει ενιαία διαχείριση και παράγει (τα ακόλουθα προϊόντα): Δημητριακά, όσπρια και ζώα: ιπποειδή, βοοειδή, προβατοειδή, αιγοειδή, χοίρους, όρνιθες και άλλα πουλερικά, κόνικλους και εκτρεφόμενο κυνήγι, μεταξοσκώληκες, μέλισσες, νεοσσούς μιας ημέρας (άρθρο 2, στοιχείο α, και παράρτημα Ι)· επίσης νοούνται ως γεωργικές εκμεταλλεύσεις οι εκμεταλλεύσεις των οποίων η χρησιμοποιουμένη γεωργική έκταση είναι μικρότερη από ένα εκτάριο, συμπεριλαμβανομένων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων χωρίς χρησιμοποιουμένη γεωργική έκταση (άρθρο 3, στοιχεία α και β)»,

και του κανονισμού 91/66, της 29ης Ιουνίου 1966 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/001, σ. 223) όσον αφορά το ακόλουθο σημείο:

«Μια γεωργική εκμετάλλευση είναι μια τεχνικοοικονομική μονάδα, προσδιορισμένη τυπικά, που υπόκειται σε ενιαία διαχείριση και παράγει (τα ακόλουθα προϊόντα): Δημητριακά, όρνιθες, ορνίθια, λοιπά πουλερικά, νεοσσούς μιας ημέρας.»

Εξάλλου, το Δικαστήριο καλείται να απαντήσει στα ακόλουθα ερωτήματα:

«1.α) Η έννοια της γεωργικής εκμεταλλεύσεως που ορίζει η Συνθήκη με ρητή αναφορά στα προϊόντα των οποίων η

παραγωγή συνεπάγεται την εκ των προτέρων οργάνωση και την άσκηση γεωργικής δραστηριότητας του κατόχου της εκμεταλλεύσεως, που διασαφηνίζεται με τους κανονισμούς αποδεσμεύοντας τη δραστηριότητα αυτή από κάθε εδαφική σχέση, (όπου προβλέπουν γεωργικές επιχειρήσεις γεωργικής εκτάσεως μικρότερης του 1 εκταρίου και γεωργικές επιχειρήσεις χωρίς γεωργική έκταση), ισχύει αποκλειστικά για τα όργανα της ΕΟΚ και, επομένως, δεν δεσμεύει τα κράτη μέλη τα οποία παραμένουν ελεύθερα να προσδιορίζουν τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις εφαρμόζοντας διαφορετικά κριτήρια ή αντίθετα από αυτά που θεσπίστηκαν με τη Συνθήκη της Ρώμης και τους παρατιθέμενους κανονισμούς;

1. β) Η Κοινότητα υιοθέτησε κοινή έννοια της γεωργικής εκμεταλλεύσεως, η οποία εφαρμόζεται στα διάφορα κράτη μέλη προκειμένου να προσδιορίζονται οι εκμεταλλεύσεις του τύπου αυτού, και τα κράτη μέλη υποχρεούνται, συνεπώς, να εφαρμόζουν στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως τις έννοιες που προβλέπουν η Συνθήκη και οι παρατιθέμενοι κανονισμοί για να προσδιορίζουν τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις στις οποίες εφαρμόζονται εν συνεχεία οι αρχές που θέσπισε η Κοινότητα και οι αρχές που μεταφέρθηκαν στα αντίστοιχα εθνικά δίκαια;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο υποβληθέν ερώτημα 1. β):

2. α) Τα διάφορα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν κανόνες παρεκκλίσεως ή να ακολουθούν πρακτική παρεκκλίσεως;

2. β) Η έννοια της γεωργικής εκμεταλλεύσεως που ορίζεται με τη Συνθήκη και τους κανονισμούς έχει δεσμευτικό χαρακτήρα και έχει απ' ευθείας εφαρμογή στην ιταλική έννομη τάξη, για τους σκοπούς που ορίζουν οι κοινοτικοί κανόνες και η ίδια η ιταλική έννομη τάξη;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο υποβληθέν ερώτημα 2. β):

3. α) Η έννοια της γεωργικής εκμεταλλεύσεως που υιοθέτησε η ΕΟΚ και μεταφέρθηκε στην έννομη τάξη των διαφόρων κρατών μελών δημιούργησε για τις διάφορες εκμεταλλεύσεις που ορίζονται και θεωρούνται ως γεωργικές, δικαιώματα, που μπορούν να συνδεθούν με την κατάταξη αυτή, και που τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να προστατεύσουν;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο υποβληθέν ερώτημα 3. α):

4. α) Τα δικαιώματα συναρτώνται με την υποχρέωση, για τα κράτη μέλη, υποχρέωση η οποία θεσπίστηκε βάσει των κριτηρίων που προβλέπουν Συνθήκη και οι κοινοτικοί κανονισμοί, να μην επιβαρύνουν, σύμφωνα με την εθνική έννομη τάξη, τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις με επιβαρύνσεις ξένες προς τη φύση της γεωργικής εκμεταλλεύσεως και που μπορούν κατά οποιονδήποτε τρόπο να εισάγουν διακρίσεις, για τους σκοπούς της κοινωνικής ασφαλίσεως, σε βάρος των ιταλικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων εκτροφής πουλερικών σε σχέση με εκείνες των άλλων χωρών της Κοινότητας;»

Για να δοθεί απάντηση στα ερωτήματα αυτά πρέπει, κατά την άποψή μου, να αναλυθούν τα προβλήματα που ανακύπτουν αφού αυτά καταταγούν ως εξής: Πρώτον, πρέπει να διερευνηθεί τι είναι δυνατό να συναχθεί από τη Συνθήκη ΕΟΚ και από το παράγωγο κοινοτικό δίκαιο σχετικά με την έννοια της γεωργικής εκμεταλλεύσεως. Εν συνεχεία, πρέπει να εξεταστεί το ζήτημα αν η έννοια αυτή δεσμεύει επίσης τα κράτη μέλη και έχει απ' ευθείας εφαρμογή στο εσωτερικό των κρατών, υπό την έννοια ότι μπορεί να απορρέουν από αυτή δικαιώματα για την κατάταξη των εκμεταλλεύσεων.

Επιπλέον, ένα σημαντικό πρόβλημα είναι το αν η έννοια έχει επίσης εφαρμογή στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως. Τέλος, πρέπει ακόμη να εξεταστούν ορισμένες σκέψεις που ανέπτυξε η ενάγουσα στην κύρια δίκη προς στήριξη της άποψής της και που τίθεται υπό την έποψη της απαγόρευσης των διακρίσεων, των στόχων του άρθρου 39 της Συνθήκης ΕΟΚ, καθώς και των διατάξεων της Συνθήκης στον τομέα των ενισχύσεων (άρθρα 92 επ.).

1. Η Συνθήκη δεν περιλαμβάνει ρητό ορισμό της έννοιας της γεωργικής εκμεταλλεύσεως. Το πολύ μπορεί να συναχθούν από τη Συνθήκη, ήτοι από το δεύτερο μέρος του τίτλου ΙΙ, ορισμένα στοιχεία που επιτρέπουν να διαπιστωθεί σε ποια έννοια βασίστηκαν προφανώς οι συντάκτες της.

Το άρθρο 38 κατέχει εν προκειμένω την πρώτη θέση, δηλαδή η διάταξη η οποία ορίζει ότι η κοινή αγορά περιλαμβάνει τη γεωργία και το εμπόριο των γεωργικών προϊόντων. Το άρθρο αυτό ορίζει τα προϊόντα που νοούνται ως γεωργικά και παραπέμπει σχετικά, για περισσότερες λεπτομέρειες, στον πίνακα που επισυνάπτεται στη Συνθήκη (παράρτημα ΙΙ). Από αυτό μπορεί να συναχθεί ότι η έννοια της γεωργίας αναφέρεται σ' αυτούς που παράγουν τα παρατιθέμενα στον πίνακα προϊόντα. Προκύπτει επίσης σαφώς ότι — δεδομένου ότι ο εν λόγω πίνακας, που είναι αρκετά μεγάλος, αναφέρει επίσης γενικά τα ψάρια και την εκτροφή ζώων —, η καλλιέργεια της γης δεν συνιστά προφανώς απαραίτητο στοιχείο.

Εξάλλου, τα άρθρα 39 και 42 της Συνθήκης ΕΟΚ το επιβεβαιώνουν κατά κάποιο τρόπο. Καίτοι οι έννοιες της παραγωγικότητας της γεωργίας και της γεωργικής παραγωγής κατέχουν σημαντική θέση στην οικονομία του άρθρου 39, το οποίο καθορίζει τους στόχους της κοινής γεωργικής πολιτικής, επιτρέπεται να συναχθεί από αυτό ότι ως «γεωργία» νοείται η παραγωγή ορισμένων προϊόντων, ήτοι αυτών που αναφέρονται στο άρθρο 38. Κατά το άρθρο 42, οι διατάξεις του κεφαλαίου του σχετικού με τους κανόνες του ανταγωνισμού δεν εφαρμόζονται στην παραγωγή και στο εμπόριο των γεωργικών προϊόντων, παρά μόνο κατά το μέτρο που ορίζεται από το Συμβούλιο. Και αυτή η διάταξη δεν μπορεί να αφορά παρά μόνο αυτούς οι οποίοι παράγουν τα προϊόντα που αναφέρει το άρθρο 38.

Αυτό είναι ό,τι μπορεί να συναχθεί από τη Συνθήκη, όσον αφορά τον ορισμό που μας ενδιαφέρει εν προκειμένω.

2. Δεν συμβαίνει το ίδιο όσον αφορά το παράγωγο κοινοτικό δίκαιο, όπου είναι δυνατό να ανευρεθεί ολόκληρη σειρά ορισμών, μερικές φορές πολύ συγκεκριμένων. Οι ορισμοί αυτοί επαναλαμβάνονται εν μέρει στη Διάταξη περί παραπομπής, εξάλλου δε πολλοί άλλοι ορισμοί παρατέθηκαν κατά τη διαδικασία.

Ακολουθώντας τη χρονολογική σειρά κατά την οποία θεσπίστηκαν οι κανονισμοί που έχουν σημασία εν προκειμένω, μπορούμε έτσι να αναφέρομε:

— τον κανονισμό 79/65 του Συμβουλίου, της 15ης Ιουνίου 1965, περί δημιουργίας δικτύου γεωργικής λογιστικής πληροφορήσεως επί των εισοδημάτων και της οικονομικής λειτουργίας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (άρθρο 4) — (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/001, σ. 184),

— τον κανονισμό 70/66 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1966, περί οργανώσεως βασικής έρευνας στο πλαίσιο ενός προγράμματος ερευνών περί της διαρθρώσεως των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (άρθρα 2 και 3) — (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/001, σ. 207),

— τον κανονισμό 91/66 της Επιτροπής, της 29ης Ιουνίου 1966, περί της επιλογής των λογιστικών εκμεταλλεύσεων με σκοπό τη διαπίστωση των εισοδημάτων στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις (άρθρο 1) — (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/001, σ. 223),

— την οδηγία 72/159 του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 1972, περί εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (άρθρο 2) — (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/007, σ. 172),

— την οδηγία 75/108 του Συμβουλίου, της 20ής Ιανουαρίου 1975, περί οργανώσεως έρευνας διαρθρώσεων 1975 στα πλαίσια ενός προγράμματος ερευνών επί της διαρθρώσεως των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (άρθρο 2) — (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/011, σ. 208),

— την οδηγία 75/268, της 28ης Απριλίου 1975, περί της ορεινής γεωργίας και της γεωργίας σε ορισμένες μειονεκτικές περιοχές (άρθρο 6) — (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/012, σ. 95),

— την απόφαση 75/682 της Επιτροπής, της 2ας Οκτωβρίου 1975, περί προσδιορισμού των ορισμών που αναφέρονται στον πίνακα των χαρακτηριστικών και στον πίνακα των γεωργικών προϊόντων ενόψει της έρευνας-διαρθρώσεις 1975, στο πλαίσιο προγράμματος ερευνών επί της διαρθρώσεως των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, με το παράρτημα I (ΑΒΙ. L 301 της 20.11.1975, σ. 8),

— τον κανονισμό 1035/76 του Συμβουλίου, της 30ής Απριλίου 1976, περί διεξαγωγής έρευνας επί των αποδοχών των μονίμως απασχολουμένων στη γεωργία εργατών (άρθρο 2) — (ΑΒΙ. L 118 της 5.5.1976, σ. 3), καθώς και

— τον κανονισμό 3228/76 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1976, περί διεξαγωγής έρευνας επί της διαρθρώσεως των γεωργικών εκμεταλλεύσεων 1977 (άρθρο 3) — (ΑΒΙ. L 366 της 31.12.1976, σ. 1).

Πάντως, το σημαντικό είναι ότι οι κανονισμοί αυτοί δεν περιέχουν ενιαίους ορισμούς. Αρκεί σχετικά να συγκριθούν — δεν χρειάζεται εν προκειμένω λεπτομερειακή απόδειξη βασιζόμενη σε παραθέσεις κειμένων — οι κανονισμοί 70/66, 91/66, 3228/76 και η οδηγία 75/108 αφενός, και αφετέρου ο κανονισμός 1035/76 και η οδηγία 75/268. Επιπλέον, θα υπογραμμίσω επίσης ότι ορισμένοι από τους κανονισμούς αυτούς προβλέπουν ρητά ότι ο εθνικός νομοθέτης καθορίζει τους αναγκαίους ορισμούς ή μπορεί να καθορίζει τις συμπληρωματικές διατάξεις και τα κριτήρια (βλέπε, για παράδειγμα, τις οδηγίες 72/159 και 75/268).

Επομένως, είναι εσφαλμένη η υπόθεση ότι είναι δυνατό να συναχθεί από το παράγωγο κοινοτικό δίκαιο ενιαία έννοια της γεωργικής εκμεταλλεύσεως με ένα ορισμό πάντοτε εξαντλητικό και, επομένως, σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να λεχθεί ότι η καλλιέργεια της γης δεν έχει σημασία ως προς μια έννοια της οποίας το περιεχόμενο καθορίστηκε κατ' αυτόν τον τρόπο.

3. Στις δύο αυτές πρώτες διαπιστώσεις — οι οποίες μπορούν να γίνουν χωρίς δυσκολία — θα συνδέσω το ερώτημα το οποίο επίσης τέθηκε, δηλαδή αν οι κοινοτικοί ορισμοί της έννοιας της γεωργικής εκμεταλλεύσεως — κατά το μέτρο που υπάρχουν — δεσμεύουν τα κράτη μέλη υπό την έννοια της απ' ευθείας εφαρμογής δημιουργώντας δικαιώματα για τους πολίτες. Θα είμαι πολύ σύντομος στο ζήτημα αυτό, για λόγους που θα καταστούν προφανείς στη συνέχεια.

Πρώτον, όσον αφορά το παράγωγο κοινοτικό δίκαιο για το οποίο έγινε λόγος, νομίζω ότι δεν πρέπει να αποκλειστεί ότι μπορεί να δοθεί καταφατική απάντηση στο υποβληθέν ερώτημα, εν πάση περιπτώσει κατά το μέτρο που πρόκειται για σαφείς διατάξεις και όχι αμφιλεγόμενες, οι οποίες δεν παρέχουν στα κράτη μέλη εξουσίες διακριτικής ευχέρειας.

Δεύτερον, όσον αφορά την υπονοούμενη έννοια στις διατάξεις των άρθρων 38, 39 και 42 της Συνθήκης, η απάντηση είναι συνάρτηση των τομέων στους οποίους αναφέρεται η έννοια. Θα επανέλθω λεπτομερέστερα στο ζήτημα αυτό εντός ολίγου. Επιπλέον είναι επίσης σημαντικό, να εξεταστεί εν πάση περιπτώσει αν, κατά το κανονιστικό τους περιεχόμενο, οι διατάξεις στις οποίες ενυπάρχει η έννοια ή για τους σκοπούς για τους οποίους είναι καθοριστική, έχουν απ' ευθείας εφαρμογή και δημιουργούν δικαιώματα για τους πολίτες.

Νομίζω ότι δεν χρειάζεται να λεχθούν περισσότερα σχετικά με το ερώτημα αυτό στην προκειμένη περίπτωση.

4. Εξετάζω, εν συνεχεία, αυτό που πρέπει να θεωρηθεί, κατά την άποψή μου, ως η καθαυτό ουσία της αίτησης εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, ήτοι το ζήτημα αν — κατά το μέτρο που η ύπαρξή της μπορεί να αποδειχτεί — η κατά το κοινοτικό δίκαιο έννοια της «γεωργικής εκμεταλλεύσεως» είναι επίσης καθοριστική ως προς το εσωτερικό δίκαιο των κοινωνικών ασφαλίσεων εφόσον το δίκαιο αυτό, όπως για παράδειγμα το ιταλικό δίκαιο, προβαίνει στη διάκριση μεταξύ των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και άλλων μορφών επιχειρήσεων.

Όπως είναι γνωστό στο Δικαστήριο, αυτή είναι η γνώμη που υποστηρίζει η ενάγουσα στην κύρια δίκη. Υπογραμμίζει ότι υπάρχουν δύο κοινές οργανώσεις αγοράς (κανονισμοί 2771/75 και 2777/75, ΕΕ ειδ. έκδ. 03/014, σ. 46 και σ. 69) στον τομέα που ασκεί τη δραστηριότητά της (παραγωγή αυγών και εκτροφή πουλερικών). Κατ' αυτήν, επομένως, πρέπει να υποτεθεί ότι η νομοθετική αρμοδιότητα στον τομέα αυτόν εκχωρήθηκε πλήρως στην Κοινότητα και ότι δεν υπάρχει παράλληλη αρμοδιότητα των κρατών μελών για τις κανονιστικές ρυθμίσεις που έχουν επίπτωση στους όρους ανταγωνισμού στην αγορά των αυγών και των πουλερικών. Η ενάγουσα στην κύρια δίκη στηρίζει, εξάλλου, τη γνώμη της στη νομολογία του Δικαστηρίου. Έτσι, προβάλλει ότι στην υπόθεση 34/70 (SYNDICAT NATIONAL DU COMMERCE EXTÉRIEUR DES CÉRÉALES κ.λπ. κατά OFFICE NATIONAL INTERPROFESSIONNEL DES CÉRÉALES ET MINISTRE DE L'AGRICULTURE, απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1970, SLG.

1970, σ. 1233), το Δικαστήριο τόνισε την ανάγκη επεκτάσεως της έννοιας του «κατόχου δημητριακών» προς την οπτική του κοινοτικού δικαίου και ότι με την απόφαση στην υπόθεση 131/73 (GROSOLI, απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 1973, SLG. 1973, σ. 1555), υπογράμμισε, σχετικά με κοινοτική ποσόστωση κατεψυγμένου βοδινού κρέατος ότι δεν επιτρέπεται στα κράτη μέλη να ρυθμίσουν τον προορισμό των ποσοτήτων που τους έχουν παραχωρηθεί και, επομένως, δεν μπορούν να θεσπίζουν, στο εθνικό επίπεδο, περιορισμούς στην πώληση του εν λόγω προϊόντος.

Αναφέρω αμέσως ότι τα επιχειρήματα αυτά δεν με έπεισαν.

Δέχομαι πρωταρχικά — και εν προκειμένω έχω κατά νουν τις έννοιες που βρίσκονται στο παράγωγο κοινοτικό δίκαιο — ότι η εμβέλειά τους περιορίζεται στις διατάξεις της κανονιστικής ρύθμισης που τις περιέχει. Εξάλλου, αυτό αναφέρεται εν μέρει ρητώς στις κοινοτικές πράξεις για τις οποίες γίνεται λόγος εν προκειμένω και, κατά τα λοιπά, αυτό τουλάχιστον συνάγεται αναμφίβολα από τις εν λόγω πράξεις. Αρκούμαι προς το παρόν να αναφέρω τους κανονισμούς 70/66, 91/66 και 3228/76, καθώς και τις οδηγίες 72/159 και 75/108. Κατά το μέτρο που ο περιορισμός της εμβέλειας του ορισμού στην κανονιστική ρύθμιση στην οποία περιλαμβάνεται δεν προκύπτει σαφώς από αυτήν, πρέπει κατά την άποψή μου να περιοριστώ τουλάχιστον σ' αυτό που μπορεί να συναχθεί από τη Συνθήκη σχετικά με τη γενική έννοια της γεωργικής εκμεταλλεύσεως.

Πράγματι, είμαι πεπεισμένος ότι η έννοια αυτή ενέχει κατ' αρχήν σπουδαιότητα μόνο για τους σκοπούς των κανονιστικών ρυθμίσεων που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής, δηλαδή για τους τομείς που σκοπεί ο τίτλος ΙΙ του δευτέρου μέρους της Συνθήκης. Για να γίνει τούτο αντιληπτό, αρκεί η παραπομπή στο άρθρο 38, παράγραφος 2, της Συνθήκης, κατά το οποίο, εκτός αντιθέτων διατάξεων των άρθρων 39 μέχρι και 46, οι κανόνες που προβλέπονται για την εγκαθίδρυση της κοινής αγοράς εφαρμόζονται στα γεωργικά προϊόντα.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο νομίζω ότι είναι επίσης εσφαλμένο το επιχείρημα ότι, μόνο αν γίνει δεκτό ότι υπάρχει μια έννοια γεωργικής εκμεταλλεύσεως στο επίπεδο του κοινοτικού δικαίου, είναι δυνατό να εφαρμοστούν ορθά οι κανονισμοί περί ενισχύσεων στις γεωργικές επιχειρήσεις, οι οποίοι θεσπίστηκαν το 1969 και το 1973, προς όφελος της γερμανικής και της ολλανδικής γεωργίας [κανονισμός του Συμβουλίου 2464/69, της 9ης Δεκεμβρίου 1969 (ABl. L 312 της 12.121969, σ. 4) και κανονισμός του Συμβουλίου 3141/73, της 19ης Νοεμβρίου 1973 (ABl. L 321, της 22.11.1973, σ. 1)]. Πράγματι, δεν πρέπει να λησμονείται ότι επρόκειτο στην περίπτωση αυτή για δύο κανονισμούς που εκδόθηκαν στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής.

Οι ίδιοι λόγοι με ωθούν να υποστηρίξω ότι είναι αλυσιτελής για την ενάγουσα στην κύρια δίκη, η επίκληση των δύο αποφάσεων του Δικαστηρίου που μόλις προηγουμένως ανέφερα, και ιδίως η απόφαση 34/70. Και στην περίπτωση αυτή επρόκειτο για μέτρα που ελήφθησαν στο πλαίσιο μιας κοινής οργανώσεως αγοράς (το σύστημα παρεμβάσεως του κανονισμού 1028/68) και γι' αυτό είναι πλήρως σαφές ότι επιβαλλόταν η ενιαία έννοια του «κατόχου δημητριακών» στο επίπεδο του κοινοτικού δικαίου, την έκταση της οποίας δεν μπορούσαν να μεταβάλουν ή να περιορίσουν τα κράτη μέλη.

Ειδικότερα, όσον αφορά το δίκαιο των κοινωνικών ασφαλίσεων — για το οποίο πρόκειται στην κύρια δίκη — είναι δυνατό να συναχθεί σαφώς από το σύστημα της Συνθήκης ότι η οργάνωσή του και, επομένως επίσης, ο καθορισμός των κριτηρίων της αναγκαίας οριοθετήσεως εμπίπτει κατ' αρχήν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Σχετικά, μπορεί να γίνει αναφορά στο άρθρο 118 της Συνθήκης ΕΟΚ, το οποίο προβλέπει μόνο στενή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στον κοινωνικό τομέα, αποκλείοντας επομένως κάθε ενοποίηση ή εναρμόνιση, και σχετικά με το οποίο, εξάλλου, δεν θεσπίστηκε καμιά κοινοτική διάταξη, κατά τα λεχθέντα από την Επιτροπή. Μπορεί επίσης να γίνει αναφορά στο άρθρο 51 της Συνθήκης, το οποίο δέχεται τη διατήρηση των διαφορετικών εθνικών συστημάτων στον τομέα των κοινωνικών ασφαλίσεων, εφόσον δεν προβλέπει στον τομέα αυτόν παρά μόνο συντονισμό των νομοθεσιών για να διευκολύνει την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων.

Επίσης στις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού 1408/71 (ΕΕ L 230 της 22.8.1983, σ. 8) γίνεται λόγος για τις διαφορές που εξακολουθούν να υπάρχουν μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών κοινωνικής ασφαλίσεως. Επιπλέον, ο κανονισμός έχει ουσιαστικά υπόψη τις παροχές κοινωνικής ασφαλίσεως και αποβλέπει στο να αποφεύγεται η απώλεια των δικαιωμάτων στον τομέα αυτόν, ενώ αναφέρεται στις εισφορές μόνο γενικά, όπως για παράδειγμα στο άρθρο 91, κατά το οποίο ο εργοδότης δεν δύναται να υποχρεωθεί σε πληρωμή αυξημένων εισφορών επειδή η κατοικία του ή η έδρα της επιχειρήσεώς του ευρίσκεται στο έδαφος κράτους μέλους άλλο από το αρμόδιο κράτος.

Επομένως, στο σημείο αυτό της ανάλυσής μου, επιτρέπεται να λεχθεί ότι η έννοια της γεωργικής εκμεταλλεύσεως, όπως μπορεί να συναχθεί από το κοινοτικό δίκαιο, δεν ενέχει καθοριστική σημασία στον τομέα των κοινωνικών ασφαλίσεων των οποίων η οργάνωση εναπόκειται κατ' αρχήν στα κράτη μέλη. Ασφαλώς, αυτό μπορεί να έχει επίπτωση επί των εκμεταλλεύσεων που εμπίπτουν στις κοινές οργανώσεις αγοράς, δεδομένου ότι ο χαρακτηρισμός τους μπορεί να έχει επίπτωση επί του κόστους παραγωγής. Εντούτοις όμως, ορθώς υπογραμμίζει η Επιτροπή ότι η κατάσταση αυτή δεν συγκρίνεται καθόλου με τις περιπτώσεις, για τις οποίες γίνεται λόγος στη νομολογία (όπως για παράδειγμα στην υπόθεση 77/76, CUCCHI κατά AVEZ, απόφαση της 25ης Μαΐου 1977, SLG. 1977, σ. 987), εθνικών μέτρων που αποσκοπούν ευθέως και για συγκεκριμένο σκοπό στη διαμόρφωση των τιμών και τα οποία, ως εκ τούτου, πρέπει να εκτιμώνται κατά το κοινοτικό δίκαιο και τα κριτήρια που αυτό καθορίζει, διότι ακριβώς παρεμβαίνουν στους μηχανισμούς κοινοτικού δικαίου διαμορφώσεως των τιμών.

5. Εντούτοις, η ανάλυση της περιπτώσεως για την οποία πρόκειται στην υπό κρίση υπόθεση προφανώς δεν είναι ακόμη πλήρης. Θα πρέπει ακόμη να εξετάσω — όπως έχω ήδη αναφέρει — ορισμένες σκέψεις που ανέπτυξε, επικουρικώς, η ενάγουσα στην κύρια δίκη προς στήριξη της άποψής της ότι πρέπει να υπάρχει ενιαίος ορισμός της έννοιας της γεωργικής εκμεταλλεύσεως, που να δεσμεύει τα κράτη μέλη. Έτσι, προέβαλε ότι η απουσία έννοιας αυτής της έκτασης δημιουργεί σημαντικότατο κίνδυνο δυσμενών διακρίσεων· η επίτευξη των στόχων του άρθρου 39 θα διακυβευόταν αν τα κράτη μέλη είχαν την ευχέρεια να προβαίνουν στον αναγκαίο προσδιορισμό και, επομένως, αν γινόταν ανεκτή η διαφοροποίηση των εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως, καθόσον μια τέτοια διαφοροποίηση δεν μπορεί να προβλεφθεί παρά μόνο στο πλαίσιο των διατάξεων του άρθρου 92 περί ενισχύσεων και τηρουμένων των προϋποθέσεων που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές.

Η επιχειρηματολογία αυτή συνεπάγεται, κατά τη γνώμη μου, τις ακόλουθες παρατηρήσεις:

α) Πρώτον, όσον αφορά την απαγόρευση των διακρίσεων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, εν προκειμένω, αποκλείεται η θεμελίωσή της στα άρθρα 7 και 40, παράγραφος 3, της Συνθήκης.

Το άρθρο 40 απαγορεύει κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας. Όμως, το ιταλικό δίκαιο κοινωνικών ασφαλίσεων δεν προβαίνει σε τέτοιου είδους διάκριση. Καίτοι οι επιχειρήσεις τυγχάνουν άνισης μεταχειρίσεως, αναλόγως του αν γίνεται ή όχι εκμετάλλευση της γης, αυτό προφανώς δεν έχει καμιά σχέση με την ιθαγένεια. Αν ορισμένες ιταλικές [γεωργικές] εκμεταλλεύσεις τυγχάνουν διαφορετικής μεταχειρίσεως από τη μεταχείριση που απολαύουν οι εκμεταλλεύσεις άλλων κρατών μελών, πρόκειται εδώ για συνέπεια περιορισμένης εκτάσεως του εθνικού δικαίου και του γεγονότος ότι το κοινοτικό δίκαιο δεν αποσκοπεί στην ενοποίηση του δικαίου των κοινωνικών ασφαλίσεων. Εξάλλου, αυτό μπορεί να έχει επίπτωση επί του υπολογισμού του ύψους των εισφορών, εν πάση περιπτώσει ανεξάρτητα από το πρόβλημα του χαρακτηρισμού που ενδιαφέρει εν προκειμένω.

Το άρθρο 40, παράγραφος 3, της Συνθήκης, ορίζει ότι οι κοινές οργανώσεις αγορών πρέπει να περιορίζονται στην επίτευξη των στόχων του άρθρου 39 και να αποκλείουν κάθε διάκριση μεταξύ παραγωγών ή καταναλωτών εντός της Κοινότητας. Δεν έχει, επομένως, εφαρμογή παρά μόνο στις κοινές οργανώσεις αγοράς. Εν ανάγκη, θα μπορούσε να γίνει δεκτό ότι η διάταξη αυτή αφορά επίσης τα κράτη μέλη κατά το μέτρο που οι κρατικές υπηρεσίες καλούνται να ασκήσουν τα καθήκοντά τους στο πλαίσιο των κοινών οργανώσεων αγοράς, κατά το μέτρο που η κοινή οργάνωση αγοράς συμπληρώνεται με ένα εθνικό σύστημα παρεμβάσεων, ή εφόσον τα κρατικά μέτρα έχουν ηθελημένη επίπτωση στη λειτουργία των κοινών οργανώσεων αγοράς και την επηρεάζουν. Σχετικά, παραθέτω τις αποφάσεις στην υπόθεση 51/74 (VAN DER HULST'S ZONEN κατά PRODUKTSCHAP VOOR SIERGEWASSEN, απόφαση της 23ης Ιανουαρίου 1975, SLG. 1975, σ. 79) και 60/75 (RUSSO κατά AZIENDA DI STATO PER GLI INTERVENTI SUL MERCATO AGRICOLO, απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 1976, SLG. 1976, σ. 45), καθώς και τις προτάσεις μου στην υπόθεση 52/76 (BENEDETTI κατά FIGLI SAS, απόφαση της 3ης Φεβρουαρίου 1977, SLG. 1977, σ. 163). Μου φαίνεται προφανές ότι οι προϋποθέσεις αυτές είναι ανύπαρκτες στην περίπτωση κανονιστικής ρυθμίσεως που θεσπίστηκε στο πλαίσιο τομέων που επιφυλάχτηκαν στα κράτη μέλη και ότι η μόνη επίπτωση για την οποία μπορεί να γίνει λόγος εν προκειμένω είναι η επίπτωση επί του κόστους παραγωγής των προϊόντων που περιλαμβάνονται στις οργανώσεις αγοράς.

Δεύτερον, αναμφίβολα είναι επίσης μάταιη η επίκληση εν προκειμένω της γενικής αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, όπως αυτή προβλέπεται επίσης από το ιταλικό σύνταγμα και όπως προβλήθηκε στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 117/76 και 16/77 (RUCKDESCHEL & CO. και HANSA-LAGERHAUS STRÖH & CO. κατά HAUPTZOLLAMT HAMBURG-St. Annen και DIAMALT AG κατά HAUPTZOLLAMT ITZEHOE, απόφαση της 19ης Οκτωβρίου 1977) σχετικά με κοινοτική κανονιστική ρύθμιση περί οργανώσεως αγοράς. Κατά τη νομολογία που συνάγεται από την υπόθεση αυτή, αρκεί ότι όμοιες καταστάσεις δεν αντιμετωπίζονται διαφορετικά εφόσον δεν υπάρχει βάσιμος λόγος. Αυτό μπορεί να σημαίνει, σε περιπτώσεις όπως αυτές που εξετάστηκαν στο πλαίσιο των προαναφερόμενων περιπτώσεων, επειδή επρόκειτο για μέτρο σχετικό με προϊόντα, ότι όμοια προϊόντα δεν μπορούν να ευνοηθούν κατά διαφορετικό τρόπο. Αυτό

όμως δεν αποκλείει, όταν πρόκειται για κανονιστική ρύθμιση διαφορετικής φύσεως (όπως για παράδειγμα κανονιστική ρύθμιση που ορίζει το ύψος των εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως βάσει της φύσεως της επιχείρησης), να λαμβάνεται υπόψη, για τον καθορισμό του ύψους της επιβάρυνσης, το μέγεθος και η διάρθρωση της επιχείρησης, καθώς και παράγοντες όπως η εκμετάλλευση της γης. Εν πάση περιπτώσει στο παρόν πλαίσιο, δεν θεωρώ ότι κάθε εκμετάλλευση που πρέπει να θεωρείται ως γεωργική για τους στόχους του κοινοτικού δικαίου πρέπει κατ' ανάγκη να αντιμετωπίζεται κατά τον ίδιο τρόπο στο πλαίσιο των κοινωνικών ασφαλίσεων.

β) Κατά το μέτρο που η ενάγουσα στην κύρια δίκη υποστηρίζει ότι, προς εκπλήρωση της υποχρέωσης που το άρθρο 5 της Συνθήκης επιβάλλει στα κράτη μέλη να στηριχτούν στις υφιστάμενες κοινοτικές έννοιες, λόγω του ότι η ερμηνεία του ιταλικού δικαίου — του άρθρου 2135 του ιταλικού αστικού κώδικα — δεν είναι σαφής και εφόσον υπογραμμίζει ότι ο χαρακτηρισμός της εκμετάλλευσής της ως μη γεωργικής, που το ISTITUTO, εναγόμενο στην κύρια δίκη, θεωρεί πρόσφορο, συνεπάγεται γι' αυτήν υπό διάφορες επόψεις υψηλές επιβαρύνσεις, πράγμα που δεν συμβιβάζεται κατ' αυτήν με τους στόχους του άρθρου 39 της Συνθήκης, αναφέρω πρώτον ότι δεν υπάρχει λόγος να στηριχτούμε σε μια κοινοτική έννοια — και εν προκειμένω δεν υπάρχει καν ενιαία έννοια — παρά μόνο στους τομείς για τους οποίους ορίστηκε η έννοια αυτή. Όμως, έχω ήδη αναφέρει ότι η έννοια της γεωργικής εκμεταλλεύσεως δεν ορίστηκε στο δίκαιο των κοινωνικών ασφαλίσεων.

Δεύτερον, όσον αφορά το επιχείρημα που αντλείται από το άρθρο 39 της Συνθήκης ΕΟΚ, το οποίο υπό το στοιχείο α αναφέρεται στην αύξηση της παραγωγικότητας στη γεωργία, στην ανάπτυξη της τεχνικής προόδου, στην ορθολογική ανάπτυξη της γεωργικής παραγωγής, καθώς και στην άριστη χρησιμοποίηση των συντελεστών παραγωγής, θεωρώ ότι όχι μόνον είναι αμφίβολον ότι οι στόχοι αυτοί μπορούν πραγματικά να επηρεαστούν από το χαρακτηρισμό που δόθηκε στην ενάγουσα στην κύρια δίκη επιχείρηση στο πλαίσιο του ιταλικού δικαίου κοινωνικών ασφαλίσεων — πράγματι πρέπει να περιοριστώ σ' αυτό τον τομέα —, αλλά ακόμη ότι έχει σημασία να σημειωθεί ότι στη διάταξη αυτή γίνεται λόγος για στόχους των οποίων η επίτευξη πρέπει να επιδιωχθεί με τη γεωργική πολιτική και, ειδικότερα, στόχους μεταξύ πολλών άλλων οι οποίοι δεν μπορούν να επιτευχθούν όλοι συγχρόνως και με την ίδια αποτελεσματικότητα. Θεωρώ επίσης ότι δεν είναι καθόλου εύκολο να επικροτείται η μη εφαρμογή εθνικής διατάξεως σε τομέα που επιφυλάσσεται στα κράτη μέλη βάσει του επικαλούμενου εν προκειμένω νομικού κανόνα.

Αν τα κοινοτικά συμφέροντα διακυβεύονταν πράγματι κατά τον αναφερόμενο τρόπο, το προσφορότερο μέσο προστασίας τους θα ήταν μάλλον η κίνηση διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΟΚ.

γ) Τέλος, όσον αφορά την επιχειρηματολογία που η ενάγουσα στην κύρια δίκη στηρίζει στις διατάξεις της Συνθήκης περί ενισχύσεων (άρθρα 92 επ.) είναι δύσκολο να κατανοήσω τη σημασία της. Τουλάχιστον, δεν βλέπω το συμφέρον που μπορεί να έχει η ενάγουσα στην κύρια δίκη να επικαλεστεί τη διάταξη αυτή, δεδομένου ότι αν η τελευταία αυτή διάταξη έπρεπε πραγματικά να εφαρμοστεί εν προκειμένω και έχει παραβιαστεί, θα μπορούσε το πολύ να επιτύχει οι εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως μειωμένου ύψους να μην εφαρμόζονται, και αυτό για άλλες επίσης εκμεταλλεύσεις που πρέπει να θεωρηθούν ότι είναι γεωργικής φύσεως κατά την έννοια του ιταλικού δικαίου, όχι όμως το πλεονέκτημα των ει-

σφορών αυτών να επεκταθεί και στις εν λόγω εκμεταλλεύσεις.

Ανεξάρτητα από αυτό, θα πρέπει στην αλληλουχία αυτή να τονίσω ότι το επιχείρημα που η ενάγουσα στην κύρια δίκη αντλεί από την απόφαση στην υπόθεση 173/73 (Ιταλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, απόφαση της 2ας Ιουλίου 1974, SLG. 1974, σ. 709), δεν μου φαίνεται λυσιτελές διότι αφορά διαφορετική κατάσταση από την προκειμένη. Πράγματι, η υπόθεση αυτή αφορούσε τη μερική απαλλαγή από επιβαρύνσεις επιβαλλόμενες από το κράτος και που έπρεπε να φέρουν οι επιχειρήσεις ορισμένου βιομηχανικού τομέα· την απαλλαγή από επιβαρύνσεις, δηλαδή τις εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως για τον κλάδο οικογενειακών επιδομάτων, που προέκυπτε από την κανονική εφαρμογή του γενικού φορολογικού συστήματος. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η κανονιστική αυτή ρύθμιση εκτιμήθηκε βάσει του άρθρου 92 της Συνθήκης.

Στην προκειμένη περίπτωση, αντίθετα, πρόκειται για ειδικό σύστημα που δημιουργήθηκε για τη γεωργία στο πλαίσιο των κοινωνικών ασφαλίσεων. Δεν βλέπω πώς ο καθορισμός συντελεστών εισφοράς μέχρις ενός συγκεκριμένου ποσού μπορούσε να θεωρηθεί ως ενίσχυση χορηγούμενη από κρατικούς πόρους. Ειδικότερα, δεν βλέπω σε τι οι αρχές και οι κανόνες του άρθρου 92 μπορούσαν να διαδραματίσουν ρόλο στον προσδιορισμό του ειδικού αυτού συστήματος, το οποίο καταλήγει στον αποκλεισμό της ενάγουσας στην κύρια δίκη από το πλεονέκτημά του. Επομένως, είναι βέβαιο ότι δεν μπορεί να αντληθεί επιχείρημα από το άρθρο 92 ως προς το αίτημα που υποβλήθηκε στην κύρια δίκη.

6. Επομένως, νομίζω ότι στα ερωτήματα του TRIBUNALE CIVILE di Roma πρέπει να δοθεί η εξής απάντηση:

Δεν υπάρχει στο κοινοτικό δίκαιο γενικός ορισμός της έννοιας της γεωργικής εκμεταλλεύσεως που να έχει εφαρμογή σε όλους τους τομείς. Επομένως, τα ίδια τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να ορίσουν την έννοια αυτή στους τομείς στους οποίους οι κοινοτικοί ορισμοί δεν είναι επιτακτικοί — είτε πρόκειται για ορισμούς που μπορούν να συναχθούν από το άρθρο 38 της Συνθήκης είτε για ορισμούς που διατυπώθηκαν σε συγκεκριμένους κανονισμούς του γεωργικού τομέα — και, βάσει του ορισμού αυτού, να θεωρούν ακόμα και τις επιχειρήσεις που παράγουν γεωργικά προϊόντα κατά την έννοια της Συνθήκης ως βιομηχανικές επιχειρήσεις.